

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1CdoPr/5/2024
Identifikačné číslo spisu: 8622201001
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8622201001.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu FCP-SK s. r. o., Bratislava, Slovnaftská 100, zastúpeného advokátskou kanceláriou SUCHÝ & PARTNERS s. r. o., Banská Bystrica, Horná 13, proti žalovanému I. T. C., narodenému XX. T. XXXX, Š.A. XXXX, o zaplatenie 51.265,91 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 10Cpr/13/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. júna 2023 sp. zn. 10CoPr/4/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. januára 2023 č. k. 10Cpr/13/2022-135 zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie 51.265,91 eura s príslušenstvom a žalovanému voči žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré žalobcovi uložil zaplatiť žalovanému v lehote určenej v uznesení, ktorým bude rozhodnuté o výške trov.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. júna 2023 sp. zn. 10CoPr/4/2023 rozsudok okresného súdu v časti o zaplatenie 50.431,54 eura zrušil a v tejto časti konanie zastavil. Potvrdil rozsudok okresného súdu vo zvyšnej časti (o zaplatenie 834,37 eura spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 51.265,91 eura od 14. júna 2022 do zaplatenia) a výroku o zamietnutí žaloby. Rozhodol, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uviedol, že odlišne od okresného súdu posúdil otázku prekážky veci rozhodnutej. Podľa vymedzenia samotným žalobcom na základe právoplatného rozsudku (exekučného titulu) vo veci OS Bratislava III sp. zn. 16Cpr/16/2019 žalovanému uhradil sumu 50.431,54 eura, zodpovedá tomu aj upovedomenie o ukončení exekúcie (č. l. 16). V dotknutom rozsahu preto bolo rozhodnutie okresného súdu zrušené a konanie zastavené. Pokiaľ ide o zvyšnú časť istiny sumu 834,37 eura, ktorá predstavovala trovy vzniknuté žalovanému v rámci exekučného konania, ide o čiastku, ktorá nebola predmetom rozhodovania v predošlom spore strán, keďže vznikla až neskôr a práve na základe právoplatného rozsudku v spore Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 16Cpr/16/2019, vo vzťahu k nej

v celom rozsahu platia vyššie vymedzené konštatovania o pozitívnej stránke právoplatnosti súdnych rozhodnutí a nemožnosti iného prejudiciálneho posúdenia. Ide o sumu, ktorú žalobca zaplatil v exekúcii (bola vymožená) v prospech žalovaného, pričom v danej exekúcii bol žalovaný v pozícii oprávneného úspešný.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Uviedol, že súdy nesprávnym procesným postupom mu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, čím je daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Ďalej uviedol, že prvoinštančný súd neposudzoval otázku hmotnoprávneho nároku žalovaného voči žalobcovi, t. j. žiadny súd na túto otázku nevyslovil svoj právny názor a neskúmal ju z hmotnoprávneho hľadiska. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania.

4. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný a navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril názor, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. 9Cdo/72/2020, 9Cdo/260/2021), nie strany sporu.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k preskúmaniu dovolania, či v konaní došlo k tvrdenej vade zmätočnosti.

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré

(porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Ďalším dôvodom nesprávneho procesného postupu, ktorého dôsledkom je porušenie práva na spravodlivý proces môže byť rôzne pochybenie súdu, ktoré však musí vykazovať určitú intenzitu, aby dovolací súd mohol konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces (II. ÚS 71/2021 body 11.1. a 12.). Nie každé procesné pochybenie súdu totiž znamená, že bolo porušené právo na spravodlivý proces (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, komentár, C. H. Beck, 2022, s. 1525 - 1567).

11. Z dôvodovej správy k ustanoveniu § 420 písm. f) CSP vyplýva, že doterajší pojem "odňatie možnosti konať pred súdom" sa nahradil terminologicky novým pojmom "právo na spravodlivý proces", ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj Ústavného súdu SR. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky spravodlivosti, nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania, a naopak, ak konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje, bude dovolanie prípustné vždy. Možno konštatovať, že pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, bude nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

12. Nie každé procesné pochybenie súdu znamená, že bolo porušené právo na spravodlivý proces; ak súd síce nepostupoval správne, ale v dôsledku tohto nesprávneho postupu nedošlo k takej intenzite zásahu, že ho nemožno hodnotiť ako porušenie práva na spravodlivý proces, nie je namieste, aby došlo k naplneniu predpokladov pre tento dôvod zmätočnosti. O naplnenie predpokladu v zmysle § 420 písm. f) CSP pôjde vtedy, ak postup súdu, ktorý znemožní realizáciu práv strany sporu, dosiahne takú intenzitu, ktorá odôvodňuje záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé (4Cdo/107/2022). V prejednávanej veci však o takýto prípad nešlo.

13. Pokiaľ ide o námietku dovolateľa o posudzovaní otázky hmotnoprávneho nároku žalovaného voči žalobcovi, t. j., že žiadny súd na túto otázku nevyslovil svoj právny názor a neskúmal ju z hmotnoprávneho hľadiska treba dodať, že táto otázka by bola relevantná vtedy, ak by dovolateľ podal dovolanie aj v zmysle ustanovenia § 421 CSP. Pri podaní dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP sa posudzujú námietky o zmätočnosti v zmysle procesnoprávnych ustanovení súdov oboch stupňov.

14. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ nedôvodne namieta, že mu súdy nižších inštancií nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd dovolanie preto odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.